

Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik – proje özeti –

28 August 2007 itibarıyla

Proje adı	Türkiye'de Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik
Proje yeri	Türkiye
Bütçe	1.500.000 EURO
Finansman	Avrupa Komisyonu (%90) ve Avrupa Konseyi (%10)
Yürütme	Avrupa Konseyi (Ekonomik Suçlar Bölümü / İşbirliği Müdürlüğü / DG-HL)
Süre	24 ay (Aralık 2007 – Kasım 2009)

ARKAPLAN VE GEREKÇE

Türk halkı yolsuzluk ve kirlenmeyi toplumun önündeki en büyük problemlerden biri olarak görmektedir. Araştırma ve raporlar yolsuzluğun olumsuz etkilerini ortaya koymakta ve bu konunun ivedilikle ele alınması ihtiyacına işaret etmektedir. Türkiye'nin Ortaklık Sözleşmesinde yer alan ilkeler, öncelikler ve şartlara ilişkin 23 Ocak 2006 tarihli Konsey Kararı yolsuzlukla mücadele politikası bakımından üç kısa vadeli öncelik ortaya koymaktadır:

- Yolsuzlukla mücadele için her alanda ve düzeyde tam adanmışlık ve bu doğrultuda konuyla ilgili tüm kurumların ve bunların aralarındaki işbirliğinin güçlendirilmesi.
- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmeliğin uygulanmasının temini ve kapsamının seçilmiş görevliler, yargı mensupları, öğretim görevlileri ve askerî personeli de içerecek şekilde genişletilmesi.
- Milletvekili dokunulmazlığının kapsamının Avrupa uygulamaları dikkate alınarak sınırlandırılması.

Avrupa Komisyonu'nun 2006 yılı ilerleme raporu siyasi partilerin finansmanı ve mali denetimleri konusunun daha iyi bir şekilde düzenlenmesine olan ihtiyacı ifade etmiş ve yolsuzlukla mücadele konusundaki koordinasyon eksikliğine işaret etmiştir.

GRECO'nun 10 Mart 2006'da kabul edilen raporu aşağıdakiler de dahil olmak üzere bir takım öneriler getirmiştir:

- Etik Kurulu'na gerekli bütçe ve personel imkânı verilerek yeterli bağımsızlığın sağlanması ve bu yolla Kurul'un kamu idaresinin tamamında yeni etik kurallarını duyurma ve yaygınlaştırma, yüksek dereceli kamu personeli hakkındaki şikayetleri gerektiği gibi soruşturma ile etik davranış ve kamu idaresinde yolsuzluk konularına ilişkin önleyici çalışmalar yapabilmeye imkânına kavuşturulması
- tüm kamu görevlilerinin yeni etik kuralları ve yolsuzlukla mücadele politikaları konularındaki eğitimlerinde kullanılmak üzere bir eğitim materyalinin geliştirilmesi ve bu materyalin tüm bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarınca eğitim müfredatlarına dahil edilmesinin ve işe yeni alınacak kamu görevlilerinin eğitiminin de temel unsurlarından biri olarak ele alınmasının temini
- yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin çeşitli alanlardaki etkilerini izleyebilmek için sistemlerin geliştirilmesi

Bu sebeple, anılan hedeflere ulaşılmasına katkı sağlamayı hedefleyen teknik destek projesi şu alanlarda reformların ve çalışmaların gerçekleştirilmesi ve desteklenmesi için bir araç olacaktır:

- Kamu idaresinin tamamında Etik Kurallarının uygulanmasına destek;
- Diğer kamu görevlisi ve kamu görevi ifa eden kişi kategorileri için etik kuralları geliştirilmesi;
- Yolsuzluğa ilişkin önleme ve mücadele tedbirlerinin etkinliğini izlemek için sistemler geliştirilmesi;
- Yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin koordinasyonunun temini ve geliştirilmesi.

HEDEF, ÇIKTILAR VE FAALİYETLER

Genel Hedef	Avrupa standartları ve diğer uluslararası standartlar ile GRECO tavsiyeleri doğrultusunda Türkiye’de yolsuzluğun önlenmesi için etiğin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi yoluyla demokrasi ve hukukun üstünlüğüne katkıda bulunmak
Proje hedefi	Etik Kurallarının uygulanmasına destek vermek ve yolsuzluğun etkin bir şekilde önlenmesi için yeni kurallar ve sistemler geliştirmek
Genel	Başlangıç Aşaması/Projenin Kuruluşu
1. Faaliyet	Başlangıç faaliyetleri / çalışma grupları / taraflarla toplantılar
2. Faaliyet	Ofisin kurulması ve tefrişi
3. Faaliyet	Detaylı çalışma planının ve başlangıç raporunun hazırlanması
4. Faaliyet	Başlangıç konferansının düzenlenmesi
Çıktı 1	Etik Kurulu mensupları eğitimden geçirilmiş ve görevlerini daha iyi yerine getirebilmek için gerekli araçlara ve yöntemlere sahiptirler
1. Faaliyet	Kamu Görevlileri Etik Kurulu’nun çalışma yöntemlerinin gözden geçirilmesi
2. Faaliyet	Alınan şikayetlerin yönetimi konusunda kurum personelinin eğitilmesi
3. Faaliyet	Kurul üyelerinin şikayetlerin soruşturulması konusunda eğitilmesi
4. Faaliyet	Etik Kurulu mensupları için 2 çalışma ziyareti düzenlenmesi
Çıktı 2	Kamu görevlileri için etik kurallarının uygulanmasını desteklemek için bir eğitim paketi/modülü hazır
1. Faaliyet	Etik eğitimi konusunda diğer ülkelerde kullanılan materyalin tercümesi ve gözden geçirilmesi
2. Faaliyet	Etik eğitimi için uyumlu bir eğitim paketi / müfredatı geliştirilmesi
3. Faaliyet	Eğitim paketine son halinin verilmesi ve değişik kurumların kullanımına sunulması
4. Faaliyet	Bilgisayar üzerinden eğitime uygun bir eğitim CD’sinin hazırlanması ve dağıtımı
Çıktı 3	Eğiticilerin eğitimi programı hazır (En az 10 eğitici eğitimden geçirilmiştir ve etik eğitimi verebilecek durumdadırlar)
1. Faaliyet	Kamu idaresi eğitim kurumlarından 10 – 15 eğiticinin seçilmesi
2. Faaliyet	Bu eğiticilerin eğitim paketinin uygulanması konusunda eğitilmesi
3. Faaliyet	Bu eğiticilere ilk eğitim faaliyetlerinde destek verilmesi (4. ve 5. Çıktılar altında)
Çıktı 4	81 ilin valileri, vali yardımcıları ve etik komisyonu üyeleri kamu görevlileri etik kurallarının uygulanması konusunda eğitimden geçirilmişlerdir
1. Faaliyet	Valiler, vali yardımcıları ve kaymakamlar için 10 adete kadar eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi
2. Faaliyet	İl ve ilçe etik komisyonları için 15 adete kadar eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi
Çıktı 5	Etik konusunda çalışan merkezi kurum ve kuruluş çalışanları (etik komisyonları üyeleri ve üst düzey yöneticiler) kamu görevlileri etik kurallarının uygulanması konusunda eğitimden geçirilmişlerdir
1. Faaliyet	Etik komisyonlarının üyeleri ve görevliler için 6 adete kadar eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi
2. Faaliyet	Merkezi kurumların üst düzey görevlileri için 4 adete kadar eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi
Çıktı 6	Etik dışı davranış sonucu ortaya çıkan yolsuzluk hakkında en az 10 araştırma kullanıma hazır ve kamuoyunda tartışılmıştır
1. Faaliyet	En az 10 araştırma için görevlendirme/ tahsis yapılması
2. Faaliyet	Bu araştırmaların sonuçlarının basılması ve dağıtılması
3. Faaliyet	Bu araştırmaların sonuçlarına ilişkin 5 adete kadar kamuya açık atölye çalışmasının düzenlenmesine destek verilmesi
Çıktı 7	Seçimle göreve gelmiş kişiler ve yargı mensupları için çalışma kurallarının geliştirilmesi desteklenecektir
1. Faaliyet	Çalışma kurallarının geliştirilmesinde ihtiyaçların ve ihtimallerin tartışılması için atölye çalışmalarının düzenlenmesi

2. Faaliyet	Tanımlanmış Çalışma Kurallarının geliştirilmesi ve yazılı hale getirilmesi çalışmalarının desteklenmesi
Çıktı 8	Türkiye’de çalışma kurallarının ve diğer yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin etkinliği ölçülmüştür ve gelecekte hazırlanacak önleme stratejileri için tavsiyeler hazırlanmıştır
1. Faaliyet	Yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin etkinliğini ölçen çalışmalar yürütülmesi
2. Faaliyet	Bu çalışmalar esas alınarak gelecekte hazırlanacak yolsuzlukla mücadele stratejilerine ilişkin önerilerin yapılması
3. Faaliyet	Türkiye’de yolsuzluğun önlenmesi konusunda 2 adete kadar ulusal çapta konferanslar düzenlenmesi
Çıktı 9	Türkiye’de etik ve diğer yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin koordinasyonunun temini
1. Faaliyet	Teknik komisyonla düzenli toplantıların gerçekleştirilmesine destek verilmesi
2. Faaliyet	Yolsuzlukla mücadele stratejilerinin yönetimi, koordinasyonu ve denetlenmesi konularında öneriler hazırlanması

Avrupa Konseyi, bir yandan projenin uygulanacağı yerin özel ihtiyaçlarını dikkate alırken bir yandan da bölgesel bir etkileşimi güçlü bir unsur olarak kullanacak ve yolsuzlukla mücadele kurumları arasında deneyim paylaşımı ve ortak çalışmayı arttıracaktır.

TARAFLAR/FAYDALANICI KURUMLAR

Türk tarafında ana proje tarafı Kamu Görevlileri Etik Kurulu olacaktır. Ayrıca aşağıda sayılan kişi ve kurumlar da projede faydalananlar/hedef grupları içinde yer alacaktır:

- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmeliğin uygulanmasından sorumlu olan kamu kurumları ve bunların etik komisyonları
- Her bir etik komisyonunu oluşturan 3 üye
- Vali ve kaymakamlar
- Diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel idareler ve sivil toplum kuruluşları
- Hükümetin yolsuzlukla mücadele tedbirlerinin koordinasyonunda Bakanlıklararası Komiteye destek veren teknik komisyon.

YÜRÜTMEME İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Avrupa Konseyi bir Uzun Dönem Danışman ve bir Yerel Proje Görevlisi görevlendirecektir. Takım Ankara’da yer alacak ve doğrudan Etik Kurulu ile çalışacaktır. Bu takım projenin idaresi ve proje faaliyetlerinin Ankara’da Avrupa Konseyi adına yürütülmesinden sorumlu olacaktır. Hükümet masraflarını kendisinin karşılayacağı ve Etik Kurulunun kıdemli üyelerinden olan bir Proje Yöneticisi atayacaktır. Bu kişi proje faaliyetlerinin düzenlenmesinde Türk makamları adına hareket eden ana muhatap olacaktır. Projenin genel itibarıyla yönetimi Strazburg’da bulunan Avrupa Konseyi Ekonomik Suçlar Bölümü (Yolsuzluk ve Sahtecilik Birimi/Ekonomik Suçlar Bölümü, İşbirliği Müdürlüğü, DG-HL) tarafından gerçekleştirilecektir. Projenin yürütülmesini ve faaliyetlerin günlük takibini denetlemek ve Ankara’daki takıma destek olmak için Strazburg’da bir Proje Görevlisi tayin edilecektir. Proje takımı proje faaliyetlerinin yürütülmesinde ihtiyaç duyulacak kısa ve uzun dönem uluslararası danışmanlar/uzmanlar ve uzun dönem yerel uzmanları belirten detaylı bir çalışma planı önerecektir. Avrupa Konseyi proje faaliyetlerinde uygun oranlarda bir araya gelmiş Avrupalı ve yerel uzmanların ve mümkün olduğunda yerel birikimlerin yer almasını temin edecektir. Tüm yerel uzmanlar bağımsız ve menfaat uyuşmazlıklarından uzak olmalıdırlar.

İLETİŞİM

Yolsuzluk ve Sahtecilik Birimi / Ekonomik Suçlar Bölümü

İşbirliği Müdürlüğü - DG-HL

Avrupa Konseyi / F-67075 Strasbourg Cedex FRANCE / Tel +33 3 8841 2354 Faks +33 3 8841 3955

Email: ardita.abdiu@coe.int ve/veya ilknur.yukse@coe.int